

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA  
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO  
KAIMO REIKALŲ IR DARNIOS PLĖTROS SKYRIUS

PAŽYMA  
DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO  
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 20 STRAIPSNIO  
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4224“  
PROJEKTO  
(TAP 16-887(3); TAIS 16-6277(3))  
2016-06-21 Nr.NV-1985  
Vilnius

**Projekto rengėja:** Aplinkos ministerija.

**Projekto tikslas, esmė.** Seimo nariai S. Jovaiša, P. Saudargas ir S. Šedbaras pateikė Žemės gelmių įstatymo 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4224 (toliau – Įstatymo projektas), kuriame siūloma nustatyti, kad nenaudojami žemės gelmių ištekliai turi būti apsaugoti nuo veiksmų, bloginančių jų kokybę, gavybos sąlygas, nuo teritorijos užstatymo, išskyrus nesudėtingus ar laikinus pagalbinio ūkio ir kitos paskirties statinius, ar kitų veiksmų, trukdančių žemės išteklius naudoti ateityje. Nesudėtingus ar laikinus pagalbinio ūkio ir kitos paskirties statinius žemės savininkas ar naudotojas nuosavybės teise priklausančiame, suteiktame ar nuomojamame žemės sklype gali statyti sudaręs sutartį su Vyriausybės įgaliota institucija sutartį, kuri įpareigotų nugriauti šiuos statinius savo lėšomis, kai žemės sklype bus pradėtos naudoti žemės gelmės ir jų ištekliai.

Vykdant Seimo valdybos 2016 m. gegužės 4 d. sprendimą Nr. SV-S-1500, Aplinkos ministerija parengė Vyriausybės išvados projektą, kuriuo siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektui ir kartu teikia siūlymus jį tobulinti:

- susiaurinti leidžiamų statyti statinių grupę, numatant draudimą statyti gyvenamuosius statinius, sodo namus ir išvengiant situacijų, kai būtų griunamas vienintelis šeimos būstas;
- nustatyti terminą, kad statiniai turi būti nugriauti ne vėliau kaip per 1 metus nuo žemės savininko ar teisėto valdytojo informavimo apie poreikį eksploatuoti žemės gelmių išteklius;
- nustatyti įstatymo įsigaliojimo terminą – tris mėnesius nuo jo oficialaus paskelbimo.

**Derinimas.** Po ministerijų atstovų 2016 m. birželio 14 d. pasitarimo nutarimo projektas patikslintas pagal Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas. Derinimo pažymoje pateikti argumentai dėl Teisingumo ministerijos siūlymo atsisakyti Įstatymo projekte nuostatos dėl sutarties sudarymo su Vyriausybės įgaliota institucija bei tobulinti Įstatymo projekte nustatomų draudimų formuluotes. Į Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas atsižvelgta iš dalies.

**Dalykinio vertinimo išvada.** Atsižvelgiant į Vyriausybės darbo reglamento 78.1 papunkčio reikalavimus, nutarimo projektą turi įvertinti Teisingumo ministerija ir pateikti išvadą.

Kaimo reikalų ir darnios plėtros skyriaus patarėjas

V. Voveris



## LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,  
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-06-15 Nr. (3-1)-28-4743

I 2016-05-06

Nr. S-13-1533

## DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Teikiame po 2016-06-14 ministerijų atstovų pasitarimo patikslintą Vyriausybės nutarimo projektą dėl Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4224.

## PRIDEDAMA:

1. Vyriausybės nutarimo projektas dėl Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4224, 2 lapai.
2. Derinimo pažyma, 3 lapai.

Aplinkos ministras

Kęstutis Trečiokas

T. Leonova, 8~706 63619, el. p. toma.leonova@am.lt

## LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

## NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 20  
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4224

2016 m. d.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Seimo Valdybos 2016 m. gegužės 4 d. sprendimo Nr. SV-S-1500 1.1. punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4224 (toliau – projektas) ir pateikti siūlymus dėl teisinio reguliavimo tobulinimo.

1. Projekte vartojamos sąvokos įtvirtintos Lietuvos Respublikos statybos įstatyme (toliau – Statybos įstatymas arba SI) ir aplinkos ministro įsakymuose. Statybos įstatyme nustatyta, kad statinys – pastatas arba inžinerinis statinys, turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus, ir kuris yra nekilnojamasis daiktas (2 str. 2 d.), nesudėtingas statinys – paprastų konstrukcijų pastatas, kurio didžiausias aukštis 8,5 m, kurio visų aukštų, antstatų, pastogės patalpų ir naudojimo paskirtimi susietų priestatų plotų suma yra ne didesnė kaip 80 kvadratinio metrų ir kurio rūsysis (pusrūsis) yra ne didesnis kaip vieno aukšto; paprastų konstrukcijų inžinerinis statinys. Pastato ir inžinerinio statinio paprastų konstrukcijų požymius ir techninius parametrus nustato normatyviniai statybos techniniai dokumentai (2 str. 6 d.).

Pagal projekto nuostatas statinių (pastatų) gyvavimas laike tampa sąlyginiu, t. y. statinys turės būti nugriautas, kai kils poreikis eksploatuoti žemės gelmių išteklius. Siekiant išvengti situacijų, kai, pavyzdžiui, būtų griauamas vienintelis šeimos būstas, siūlome susiaurinti leidžiamų statyti statinių grupę, numatant draudimą statyti gyvenamuosius statinius ir sodo namus. Taip pat siūlome papildyti įstatymo projektą įtvirtinant, kad statytojas žemės sklype, kuriame statomas statinys, valdomame nuosavybės teise arba valdomame ir naudojamame kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais, statybą vykdo vadovaudamasis Statybos įstatymu.

2. Konstitucinis Teismas suformavo doktriną, kad nustatyti esminės ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, pagal Konstituciją galima tik įstatymais. Atsižvelgiant į tai, siūlome papildyti projektą nuostata, kad statiniai turi būti nugriauti

statytojo (užsakovo) lėšomis ne vėliau kaip per 1 metus nuo statytojo (užsakovo) ar žemės savininko Vyriausybės įgaliotos institucijos informavimo apie poreikį eksploatuoti išteklius. Taip pat siūlome įstatyme įtvirtinti sutarties sąlygas, nustatančias teises ir pareigas statytojui (užsakovui). Pastebime, kad Teritorijų planavimo įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimo sutarties institutas, kuris yra taikomas praktikoje.

3. Vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalimi ir atsižvelgiant, kad turės būti parengti įstatymą įgyvendinamieji teisės aktai, siūlyti nustatyti įstatymo įsigaliojimo terminą tris mėnesius nuo oficialaus paskelbimo dienos.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

  
Aplinkos ministras  
Kęstutis Trečiūnas  
2016-06-15

Atspausdinta iš Teisės aktų registro.



**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA**

**SPRENDIMAS  
DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ IŠVADŲ**

2016 m. gegužės 4 d. Nr. SV-S-1500  
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Seimo 2016 m. gegužės 3 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-341 ir į Seimo Aplinkos apsaugos komiteto siūlymą, n u s p r e n d ž i a:

1. Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių įstatymų projektų:

1.1. Lietuvos Respublikos gelmių įstatymo Nr. I-1034 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4224;

1.2. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4238.

2. Prašyti Lietuvos savivaldybių asociacijos pateikti Seimui išvadas dėl Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4238.

Seimo Pirmininkė

Loreta Graužinienė

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS**  
**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 20**  
**STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

**1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai**

Šiuo metu Žemės gelmių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „nenaudojami žemės gelmių ištekliai turi būti apsaugoti nuo veiksmų, bloginančių jų kokybę, gavybos sąlygas, nuo teritorijos užstatymo ar kitų veiksmų, trukdančių žemės išteklius naudoti ateityje“. Taip pat Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626 patvirtintos Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos 13 punkte įtvirtinta nuostata, jog „siekiama apsaugoti nenaudojamus naudingųjų iškasenų telkinius nuo užstatymo teritorijų planavimo proceso metu, optimizuojant teises žemės paėmimo visuomenės poreikiams (naudingųjų išteklių eksploatacijai) procedūras“.

Tuo tarpu pagal Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343 nutarimo „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ Nr. 343. 101.1 papunktį, išžvalgytuose naudingųjų iškasenų telkiniuose, kurių ištekliai patvirtinti, ir prie jų esančiuose perspektyviuose naudingųjų iškasenų plotuose žemės savininkui, naudotojui „draudžiama statyti gyvenamuosius namus, gamybinius statinius, įrenginius“. Kitaip tariant, kalbama apie gyvenamosios ir gamybinės paskirties pastatus ir įrenginius.

Todėl šiuo atveju, lyginant minėtų teisės aktų nuostatas, yra normų kolizija. Tai įneša teisinio neaiškumo žemės sklypų savininkams ar naudotojams, kurie, vadovaudamiesi tokiu teisiniu reguliavimu nusprendžia vykdyti ūkinę veiklą ir pasistatyti tam reikalingus negyvenamosios paskirties statinius (pastatus), to daryti negali, nes pagal Žemės gelmių įstatymo 20 straipsnio 3 dalį draudžiama bet kokia statyba nenaudojamų žemės gelmių išteklių telkinių teritorijose.

Žemės gelmių įstatymo Nr. I-1030 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant pašalinti minėtą teisės normų koliziją, suteikti teisinio aiškumo ir sudaryti galimybes žemės savininkams ar naudotojams vykdyti ūkinę veiklą nedarančią didelio neigiamo poveikio žemės gelmių būklei, jų ištekliams ir vertingosioms savybėms, pavyzdžiui, augalų auginimui, ir statyti tam reikalingus nesudėtingus ar laikinus pagalbinio ūkio ir kitos (šiltnamių) paskirties statinius (pastatus), tuo pačiu išsaugant galimybę ateityje netrukdomai naudoti (išgauti) šiame sklype esančius žemės gelmių išteklius.

**2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai**

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos Seimo nariai Paulius Saudargas, Sergejus Jovaiša ir Stasys Šedbaras.

**3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai**

Šiuo metu Žemės gelmių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad „nenaudojami žemės gelmių ištekliai turi būti apsaugoti nuo veiksmų, bloginančių jų kokybę, gavybos sąlygas, nuo teritorijos užstatymo ar kitų veiksmų, trukdančių žemės išteklius naudoti ateityje“. Taip pat Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626 patvirtintos Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos 13 punkte įtvirtinta nuostata, jog „siekiama apsaugoti nenaudojamus naudingųjų iškasenų telkinius nuo užstatymo teritorijų planavimo proceso metu, optimizuojant teises žemės paėmimo visuomenės poreikiams (naudingųjų išteklių eksploatacijai) procedūras“. Tai reiškia, kad tokiose teritorijose draudžiama statyti visų kategorijų ir grupių (pograpių) statinius.

Tuo tarpu pagal Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343 nutarimo „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ Nr. 343. 101.1 papunktį,

išžvalgytuose naudingųjų iškasenų telkiniuose, kurių ištekliai patvirtinti, ir prie jų esančiuose perspektyviuose naudingųjų iškasenų plotuose žemės savininkui, naudotojui „draudžiama statyti gyvenamuosius namus, gamybinius statinius, įrenginius“.

#### **4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama**

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad pagal Žemės gelmių įstatymo 20 straipsnio 3 dalį, „nenaudojami žemės gelmių ištekliai turi būti apsaugoti nuo veiksmų, bloginančių jų kokybę, gavybos sąlygas, nuo teritorijos užstatymo, išskyrus nesudėtingus arba laikinus pagalbinio ūkio ir kitos (šiltnamių) paskirties statinius (pastatus), ar kitų veiksmų, trukdančių žemės išteklius naudoti ateityje“. Tačiau užtikrinant Konstitucijoje įtvirtintą išimtinę valstybės nuosavybės teisę į žemės gelmes, taip pat, kad pradėjus naudoti (išgauti) žemės gelmių išteklius, žemės sklype esantys minėti statiniai (pastatai) netrukdytų šiai veiklai, naujoje Žemės gelmių įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje siūloma nustatyti, kad „šio straipsnio 3 dalyje nurodytus statinius (pastatus) žemės savininkas ar naudotojas nuosavybės teise priklausančiame, suteiktame naudoti ar nuomojamame žemės sklype gali statyti sudaręs su Vyriausybės įgaliota institucija sutartį, įpareigojančią nugriauti šiuos statinius (pastatus) savo lėšomis, kai šiame sklype bus pradėtos naudoti žemės gelmės ir jų ištekliai“.

Atsižvelgiant į siūlomą teisinį reguliavimą ir siekiant teisinio aiškumo kartu siūloma tikslinti Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343 nutarimo „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ Nr. 343. 101.1 papunktį ir Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626 patvirtintos Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos 13 punktą.

Tai pašalintų teisės normų koliziją. Taip pat žemės sklypų savininkams ar naudotojams leistų vykdyti ūkinę veiklą, nedarančią didelio neigiamo poveikio žemės gelmių būklei, jų ištekliais ir vertingosioms savybėms, pavyzdžiui, augalų auginimui.

#### **5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta**

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

#### **6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai**

Įstatymo projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

#### **7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai**

Priimtas įstatymas turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir verslo plėtrai. Žemės savininkas ar naudotojas nuosavybės teise priklausančiame, suteiktame naudoti ar nuomojamame žemės sklype ant naudingųjų išteklių telkinių, kol juose esantys ištekliai nėra naudojami, būtų leista statyti nesudėtingus ar laikinus pagalbinio ūkio ir kitos (šiltnamių) paskirties statinius (pastatus), kurie gali būti panaudoti ūkinei veiklai, nedarančiai didelio neigiamo poveikio žemės gelmių būklei, jų ištekliais ir vertingosioms savybėms, pavyzdžiui, augalų auginimui.

#### **8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios**

Priėmus Įstatymo projektą turės būti tikslinamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 patvirtintų Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų 101.1 papunktis.

Priėmus Įstatymo projektą turi būti tikslinamas Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626 patvirtintos Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos 13 punktas.

Taip pat Vyriausybė turės priimti nutarimą, kuriuo Lietuvos Geologijos tarnybai būtų suteikti įgaliojimai su žemės savininkais ar naudotojais pasirašyti sutartis, įpareigojančias juos nugriauti nesudėtingus arba laikinus pagalbinio ūkio ir kitos (šiltnamių) paskirties statinius (pastatus) savo lėšomis, kai jų sklype bus pradėtos naudoti žemės gelmės ir jų ištekliai, nustatyti tokių sutarčių bei sąlygas.

Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos veiklą reglamentuoja aplinkos ministro aplinkos ministro 2002 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 316 (aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. D1-961 redakcija) patvirtinti Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos nuostatai. Todėl priėmus Įstatymo projektą, reikės keisti šiuos nuostatus, papildant Lietuvos geologijos tarnybos funkcijas, kad ji pasirašo minėtas sutartis, nustato jų formas ir sąlygas.

**9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka**

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

**10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus**

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderintas su Europos Sąjungos teisės aktais.

**11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti**

Įstatymui įgyvendinti nereikės įgyvendinamųjų teisės aktų.

**12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)**

Įstatymui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

**13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados**

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

**14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis**

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: gamtos ištekliai, naudingosios iškasenos, iškasenų gavyba, žemė ir pastatai, statyba.

**15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.**

Nėra.

Seimo nariai

Sergejus Jovaiša  
Paulius Saudargas

7



Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS  
ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 20 STRAIPSNIO PAKEITIMO  
ĮSTATYMAS**

2016 m.

Vilnius

d. Nr.

**1 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas**

1. Pakeisti 20 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Nenaudojami žemės gelmių ištekliai turi būti apsaugoti nuo veiksmų, bloginančių jų kokybę, gavybos sąlygas, nuo teritorijos užstatymo, išskyrus nesudėtingus arba laikinus pagalbinio ūkio ir kitos (šiltnamių) paskirties statinius (pastatus), ar kitų veiksmų, trukdančių žemės išteklius naudoti ateityje.“

2. Papildyti 20 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytus statinius (pastatus) žemės savininkas ar naudotojas nuosavybės teise priklausančiame, suteiktame naudoti ar nuomojamame žemės sklype gali statyti sudaręs su Vyriausybės įgaliota institucija sutartį, įpareigojančią nugriauti šiuos statinius (pastatus) savo lėšomis, kai šiame sklype bus pradėtos naudoti žemės gelmės ir jų ištekliai.“

*Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.*

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai:

Sergejus Jovaiša

Paulius Saudargas

Stasys Šedbaras

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

Projekto  
lyginamasis  
variantas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS  
ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO  
ĮSTATYMAS**

2016 m.

Vilnius

d. Nr.

**1 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas**

1. Pakeisti 20 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Nenaudojami žemės gelmių ištekliai turi būti apsaugoti nuo veiksmų, bloginančių jų kokybę, gavybos sąlygas, nuo teritorijos užstatymo, **išskyrus nesudėtingus arba laikinus pagalbinio ūkio ir kitos (šiltnamių) paskirties statinius (pastatus)**, ar kitų veiksmų, trukdančių žemės išteklius naudoti ateityje.“

2. Papildyti 20 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytus statinius (pastatus) žemės savininkas ar naudotojas nuosavybės teise priklausančiame, suteiktame naudoti ar nuomojamame žemės sklype gali statyti sudaręs su Vyriausybės įgaliota institucija sutartį, įpareigojančią nugriauti šiuos statinius (pastatus) savo lėšomis, kai šiame sklype bus pradėtos naudoti žemės gelmės ir jų ištekliai.“

*Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.*

Respublikos Prezidentas

Teikia Seimo nariai:

Sergejus Jovaiša

Paulius Saudargas

Stasys Šedbaras

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt



**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS  
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

**IŠVADA  
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 20  
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

2016-04-13 Nr. XIIP-4224

Vilnius

Įvertinę projektą dėl jo atitikties Konstitucijai, įstatymams, teisėkūros principams ir teisės technikos taisyklėms, teikiame šias pastabas:

1. Projekto 1 straipsnio 1 dalimi Žemės gelmių įstatymo (toliau - keičiamo įstatymo) 20 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad nenaudojamų žemės gelmių išteklių žemės sklypuose būtų galima statyti „*nesudėtingus arba laikinus pagalbinio ūkio ir kitos (šiltnamių) paskirties statinius (pastatus)*“. Šios projekto nuostatos nėra aiškios ir yra diskutuotinos šiais aspektais.

Pirma, atsižvelgiant į Statybos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžtos „statinio“ sąvokos turinį, nėra aišku, kokius konkrečiai statinius (tik pastatus ar ir inžinerinius statinius) būtų galima statyti minėtuose žemės sklypuose.

Antra, atkreiptinas dėmesys, kad pagal Statybos techninio reglamento STR 1.01.09:2003 „Statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį“, patvirtiną aplinkos ministro 2003 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 289, 6 punktą pagal paskirtį pastatai yra skirstomi į dvi pagrindines grupes: gyvenamuosius pastatus ir negyvenamuosius pastatus. Pagal Statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“, patvirtinto aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-812, priedą nesudėtingų statinių sąrašas apima gyvenamuosius (vieno, dviejų butų) namus, pagalbinio ūkio paskirties pastatus – be gyvenamųjų patalpų, šiltnamius, sodo namus, kitus negyvenamuosius pastatus. Todėl iš projekto nuostatų nėra aišku, kokios paskirties (tik negyvenamuosius pastatus ar ir gyvenamuosius pastatus) *nesudėtingus* pastatus būtų galima statyti minėtuose žemės sklypuose.

2. Projekto 1 straipsnio 2 dalimi keičiamo įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje siūloma nustatyti, kad „šio straipsnio 3 dalyje nurodytus statinius (pastatus) žemės savininkas ar naudotojas nuosavybės teise priklausančiame, suteiktame naudotis ar nuomojamame žemės sklype gali statyti sudaręs su Vyriausybės įgaliota institucija sutartį, įpareigojančią nugriauti šiuos statinius (pastatus) savo lėšomis, kai šiame sklype bus pradėta naudoti žemės gelmės ir jų ištekliai“. Siūlomas teisinis reguliavimas diskutuotinas šiais aspektais.

Pirma, pagal projektą siūlomą teisinį reguliavimą nesudėtingus, laikinus pagalbinio ūkio ir kitos (šiltnamių) paskirties statinius (pastatus) aukščiau nurodyti asmenys turėtų teisę statyti tuo atveju, jeigu su Vyriausybės įgaliota institucija būtų sudarę atitinkamą sutartį. Atkreipiamė dėmesį, kad asmenų teisė būti statytoju ir šios teisės įgyvendinimą reglamentuoja Statybos įstatymas. Iš teikiamo įstatymo projekto nuostatų nėra aišku, ar asmuo, siekiantis statyti statinius (pastatus) teritorijoje, kurioje yra nenaudojami žemės gelmių ištekliai, privalėtų atitikti visus Statybos įstatyme nustatytus reikalavimus, ar pakaktų vien tik su Vyriausybės įgaliota institucija sudaryti aukščiau minėtą sutartį. Projekto nuostatos tikslintinos, pašalinant šį neaiškumą.

Antra, vertinamoji projekto nuostata derintina su Statybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punktu, kuriame nustatyta, kad statytojo teisė įgyvendinama, kai statytojas žemės sklypą, kuriame statomas statinys, valdo nuosavybės teise arba valdo ir naudoja kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais. Tuo tarpu projektu keičiamame įstatyme siūloma nustatyti, kad statinius turėtų teisę statyti tik „žemės savininkas ar naudotojas nuosavybės teise priklausančiame, suteiktame naudotis ar nuomojamame žemės sklype“.

Trečia, projekto nuostata „nugriauti šiuos statinius (pastatus) savo lėšomis, *kai šiame sklype bus pradėtos naudoti žemės gelmės ir jų ištekliai*“ kelia abejonių. Manytina, kad aukščiau nurodyti statiniai (pastatai) turėtų būti nugriauti iki pradedant naudoti žemės gelmes ir jų išteklius, nes galimi atvejai, kai statinių (pastatų) nenugriovus, pradėti naudoti žemės gelmes ir išteklius būtų neįmanoma. Atsižvelgus į tai, svarstyтина, ar projekto nuostatų nereikėtų patikslinti.

Ketvirta, iš vertinamosios projekto nuostatos turinio darytina išvada, kad sutartyje, sudaromoje tarp Vyriausybės įgalios institucijos ir statytojo, turėtų būti nurodyta ši sąlyga: statytojo įsipareigojimas nugriauti statinius (pastatus) savo lėšomis, kai sklype bus pradėti naudoti žemės gelmės ir jų ištekliai. Pažymėtina, kad nėra aiškos kitos sutarties sąlygos, t. y., per kiek laiko nuo žemės gelmių išteklių naudojimo pradžios minėtieji statiniai (pastatai) turėtų būti nugriauti, kokios sankcijos būtų taikomos statytojui, jeigu jis laiku statinių (pastatų) nenugriautų, ar būtų ir kokio subjekto lėšomis atlyginami nuostoliai (pvz., šiltnamiuose nespėjusios užaugti daržovės) dėl sutarties nutraukimo ir pan. Svarstyтина, ar projekto nuostatų nereikėtų atitinkamai papildyti.

Kita vertus, diskutuotina, ar statinių (pastatų) nugriovimas turėtų būti sutarties dalyku. Manytina, kad asmenų pareiga nugriauti statinį (pastatą) iki pradedant eksploatuoti žemės gelmes ir jų išteklius turėtų būti nustatyta įstatyme, o ne sutartyje.

Penkta, tuo atveju, jeigu pradėjus eksploatuoti žemės gelmes ir jų išteklius, statinių (pastatų) juos pastatęs asmuo nenugriautų, tokie statiniai (pastatai) galėtų būti nugriauti tik teismine tvarka. Atsižvelgiant į tai, kad bylinėjimosi procesas teisme gali užtrukti netrumpą laiko tarpą, svarstyтина, ar siūlomu teisiniu reguliavimu būtų neproporcingai apsunkinta asmenų galimybė naudoti žemės gelmes ir jų išteklius.

3. Iš projekto 1 straipsniu keičiamo įstatymo 20 straipsnio pavadinimo darytina išvada, kad šio straipsnio paskirtis yra reglamentuoti teritorijų planavimo procesą. Tuo tarpu projektu siūloma reglamentuoti statybas teritorijose, kuriose numatoma naudoti žemės gelmes ir jų išteklius. Taigi projektu keičiamo įstatymo 20 straipsnyje siūloma reglamentuoti kiek kitokius santykius, nei

nurodyta šio straipsnio pavadinime. Atsižvelgus į tai, svarstyti, ar projektu siūlomas teisinis reguliavimas atitinka keičiamo straipsnio pavadinimą.

4. Projekto 1 straipsnio 2 dalį tobulinant teisės technikos požiūriu, šios dalies pakeitimų esmėje išbrauktinas žodis „nauja“.

5. Priėmus įstatymą, Vyriausybė turėtų paskirti įgaliotą instituciją, su kuria statytojai turėtų sudaryti projekte minimą sutartį. Atsižvelgus į tai, projektą reikėtų papildyti atskiru straipsniu, jame pateikiant pasiūlymą Vyriausybei priimti įstatymo įgyvendinimui reikalingus teisės aktus.

Departamento direktorius

Andrius Kabišaitis

S. Švedas, tel. (8 5) 239 6165, el. p. [saulius.svedas@lrs.lt](mailto:saulius.svedas@lrs.lt)

N. Azguridienė tel. (8 5) 239 6546, el. p. [neringa.azguridiene@lrs.lt](mailto:neringa.azguridiene@lrs.lt)



## LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,  
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,  
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2016-06-03 Nr. (1.6.) LT-690  
Į 2016-05-20 Nr. (3-1)-D8-3991

### DĖL IŠVADOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 20 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4224“ PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4224“ projektą (toliau – Projektas), teikia pastabas.

1. Manome, kad Projekte formuluojami siūlymai dėl įstatymo projekto Nr. XIIP-4224 tobulinimo nėra pakankamai apibrėžti (žr. formuluotę „įtvirtinant, kad naujų statinių statyba draudžiama, išskyrus statinių pagal žemės naudojimo būdą“). Pastaroji formuluotė iš esmės atkartoja ir taip suvokiamą elgesio taisyklę, kad pastatų naudojimo paskirtis neatsiejama nuo žemės naudojimo paskirties ir naudojimo būdo (būdų) (žr. Žemės įstatymo 29 str.). Siūlome aiškiau formuluoti Vyriausybės poziciją, nurodant dėl kokių priežasčių įstatymo projektu Nr. XIIP-4224 siūlomas nustatyti liberalesnis teisinis reguliavimas yra galimai per platus (pavyzdžiui, kad neturėtų būti taikomas gyvenamiesiems pastatams, jeigu tokią galimą problemą siekiama įvardinti cituojant statybos techninius reglamentus (toliau – STR), nustatančius pastatų skirstymą į gyvenamuosius ir negyvenamuosius pastatus). Be to, Projekto 1 p. formuluojamas pasiūlymas stokoja pagrindimo, jis nelaikytinas anksčiau cituotų STR nuostatų išdava, kadangi trūksta argumentavimo nuoseklumo ir loginių sąsajų.

Kartu pastebėtina, kad Projekto 1 p. antrojoje pastraipoje pateiktas siūlymas dėl žemės naudojimo paskirties keitimo apribojimo nepašalintų galimybės pakeisti žemės naudojimo pobūdį, naudojant žemę gyvenamųjų pastatų statybai. Be to, jis nėra tiesiogiai susijęs su įstatymo projektu Nr. XIIP-4224 siūlomu nustatyti teisiniu reguliavimu (tai neatitiktų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektų, kuriais teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomų teisės aktų projektų, rengimo rekomendacijų, kuriomis ministerijoms pasiūlyta vadovautis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. pasitarimo protokolu Nr. 4, 3.6 p. nuostatų).



2. Dėl Projekto 2.1 p. ir įstatymo projekto Nr. XIIP-4224 nurodytos sutarties, kuri turėtų būti sudaroma su Vyriausybės įgaliota institucija, įpareigojančios nugriauti statinius (pastatus) savo lėšomis, kai sklype bus pradėtos naudoti žemės gelmės, manome, kad tokie įpareigojimai turėtų būti pirmiausiai įtvirtinami pačiame Žemės gelmių įstatyme (t. y. įpareigojimai turėtų kilti ne iš sutarties, o iš įstatymo). Tokios sutarties sudarymo poreikis diskutuotinas. Vadovaujantis Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 6 str. 1 d. 9 p., vienas iš į Nekilnojamojo turto kadastrą įrašomų žemės sklypo kadastro duomenų – žemės naudojimo specialiosios sąlygos, o pagal Nekilnojamojo turto registro įstatymo 15 str. juridiniai faktai, susiję su nekilnojamaisiais daiktais, daiktinėmis teisėmis į juos ir šių teisių suvaržymais, registruojami padarant žymą atitinkamo nekilnojamojo daikto registro įrašė (įskaitant ir specialių naudojimo sąlygų nustatymo atvejį). Žemės įstatymo 22 str. reglamentuota specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą tvarka. Pagal Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (toliau – Specialiosios sąlygos), 101.1 p. nuostatas išžvalgytuose naudingųjų iškasenų telkiniuose, kurių išteklių patvirtinti, ir prie jų esančiuose perspektyviuose naudingųjų iškasenų plotuose žemės savininkui, naudotojui draudžiama statyti gyvenamuosius namus, gamybinius statinius, įrenginius.

Siekiant įtvirtinti įstatymo projekte Nr. XIIP-4224 nurodytą teisinį reguliavimą (nustatant konkrečią, teisinį draudimą išreiškiančią, formuluotę), pirmiausiai turėtų būti laikomasi teisinio reguliavimo nuoseklumo, t. y. atitinkami ribojimai dėl statybų naudingųjų iškasenų telkinių plotuose turėtų būti formuluojami įvertinant jau esamą teisinį reguliavimą – Specialiųjų sąlygų 101.1 p. nuostatas. Jeigu tam tikra apimtimi draudimų pobūdis keistųsi didesnių ribojimų naudai, būtina įvertinti šiuos aspektus: papildomą lėšų poreikį kompensuojant nuostolius žemės savininkams dėl naujų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų nustatymo (žr. Žemės įstatymo 22 str. 14 d.) bei tai, kad, išskyrus Žemės įstatymo 45 str. 1 d. numatytus atvejus, turėtų būti gaunamas žemės savininko sutikimas. Jeigu įstatymo projektu Nr. XIIP-4224, lyginant su Specialiųjų sąlygų 101.1 p., tam tikra apimtimi draudimų pobūdis keistųsi mažesnių ribojimų naudai, galimos žemės savininkų papildomos išlaidos (žr., Žemės įstatymo 22 str. 8 d., Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, patvirtintų Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“, 54<sup>1</sup>.2 p. nuostatas dėl pareigos apmokėti išlaidas nustatymo asmeniui, suinteresuotam panaikinti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas). Atkreiptinas dėmesys ir į Žemės įstatymo 22 str. 12 d. imperatyvią nuostatą, kad nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos konkrečiam žemės sklypui taikomos nuo jų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome: *pirma*, Projekte siūlyti Seimui atsisakyti nuostatų dėl įstatymo projekte Nr. XIIP-4224 nurodytos sutarties sudarymo, *antra*, Projekte siūlyti tobulinti įstatymo projekte Nr. XIIP-4224 nustatomų draudimų formuluotes, atsižvelgiant taip pat ir į anksčiau minėtą teisinio reguliavimo nuoseklumo poreikį.

3. Projekto 2.1 p. teiginys, jog įsipareigojimo viešinimas, įregistravus sutartį viešame registre, užkirstų kelią piktnaudžiavimui statyti tam tikrus statinius, taip pat diskutuotinas, nes vien įsipareigojimo išviešinimas galėtų būti nepakankama priemonė, siekiant užkirsti kelią neteisėtoms statyboms, ypač tuo atveju, kai nebūtų reikalingas statybą leidžiantis dokumentas. Tiesa, viešinimas galėtų būti naudingas, siekiant apsaugoti trečiųjų asmenų (statinių įgijėjų) teisėtus interesus.

4. Vadovaujantis Statybos įstatymo 2 str. 71 d., savavališka statyba – statinio ar jo dalies statyba be galiojančio statybą leidžiančio dokumento arba turint galiojančią statybą leidžiantį dokumentą, tačiau pažeidžiant esminius statinio projekto sprendinius. Siekiant praplėsti savavališkos statybos sampratą, mūsų nuomone, turėtų būti ne pildomas Žemės gelmių įstatymas, įtvirtinant Projekto 2.2 p. nurodytą prilyginimą, o, tinkamai pagrindus, keičiama Statybos įstatymo 2 str. 71 d. nurodyta savavališkos statybos sąvoka.

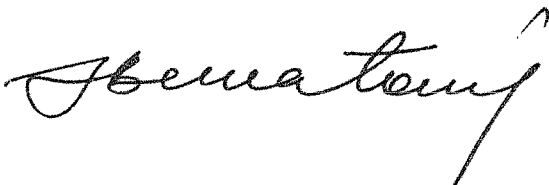
5. Projekto 2.2 ir 2.3 p. įtvirtintos prieštaraujančios viena kitai nuostatos (Projekto 2.2 p. nurodoma, kad terminą nustatytų kompetentinga institucija, o Projekto 2.3 p., kad toks terminas turėtų būti įtvirtinamas įstatymo projekte Nr. XIIP-4224). Projekto 2.2 p. tobulintinas tuo aspektu, kad esminės nuostatos dėl nuosavybės santykių teisinio reguliavimo turėtų būti įtvirtinamos įstatymo lygiu (t. y. terminas, per kurį turėtų būti nugriauamas statinys taip pat turėtų būti nurodytas įstatymo lygio teisės akte).

6. Projekto 3 p. išdėstytas pasiūlymas tikslintinas, atsižvelgiant į Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 str. 4 d. nuostatas.

7. Projekto preambulėje nurodytinas konkretus Seimo valdybos sprendimas bei išbrauktini kaip pertekliniai žodžiai „pagal šias pastabas ir pasiūlymus“.

8. Jeigu nuorodos į STR Projekto 1 p. pasiliktų, siūlytina nurodyti juos priėmusius subjektus ir teisės aktus, kuriais buvo patvirtinti. Teikiant nuorodą į STR 1.01.09:2003, nurodytinas ir 8 p., kuriame paminėti negyvenamieji pastatai.

Teisingumo ministras



Juozas Bernatoniš



**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA  
TEISĖS DEPARTAMENTAS  
IŠVADA**

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS  
RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO  
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4224“ PROJEKTO (TOLIAU- PROJEKTAS)  
(TAP NR. 16-887(2); TAIS NR. 16-6277(2))**

2016-06-13 Nr.NV-1906

Vilnius

Įvertinę Vyriausybei teikiamo Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams, teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto preambulėje turi būti nurodytas atitinkamas Seimo valdybos sprendimo punktas, o po žodžio „ir“ turėtų būti įrašytas žodis „atsižvelgdama“.
2. Siekiant teisės aktų aiškumo, vengiant skirtingų interpretavimų, siūlytume vartojamas sąvokas aptarti pačiame Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatyme. Taip pat diskutuotina ar turėtų būti leidžiama statyti sodo namą. Atsižvelgiant į tai, Projekto 1 p. redaguotinas iš esmės kartu atsisakant nuostatų, kurios galėtų būti Projekto teikime – pavyzdžiui, 1 p. pirma pastraipa.
3. Projekto 2 p. dėstomas siūlymas (2 pastraipa) turėtų būti tikslinamas – kieno lėšomis, apibūdinant valdytoją, terminus derinti su Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 3 str. 2 d. 1 p. Trečiosios pastraipos, kuria iš esmės pateikiami argumentai dėl Teisingumo ministerijos pastabos, nurodytos Projekto derinimo pažymoje, siūlome atsisakyti. Šiame kontekste siūlome papildomai įvertinti minėtą Teisingumo ministerijos pastabą bei siūlymą. Pasisakant dėl Projekto derinimo pažymoje pateiktų argumentų, atkreipiame dėmesį, kad tuo atveju, jeigu yra įstatymo ir Vyriausybės nutarimo kolizija, turi būti pateiktas atitinkamo Vyriausybės nutarimo projektas.
4. Projekto 3 p. redaguotinas iš esmės – siūlymas dėl vėlesnio įstatymo įsigaliojimo sietinas su įgaliosios institucijos paskyrimu ar pan.

Teisės taikymo skyriaus vedėjas


Dainius Petravičius

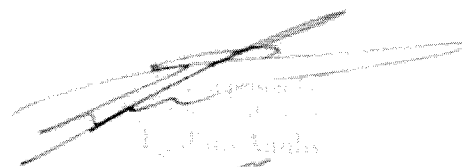
**DERINIMO PAŽYMA**  
**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO**  
**NR. I-1034 20 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4224“ PROJEKTO**

| Nr. | Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris                                 | Pastabos ir pasiūlymai  | Argumentai, kodėl į pastabas ir pasiūlymus neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies   |
|-----|---|---|---|
| 1.  | Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija<br>2016-06-03 raštu Nr. (1.6)25-690 | <p>Siekiant įtvirtinti įstatymo projekte Nr. XIIP-4224 nurodytą teisinį reguliavimą (nustatant konkrečią, teisinį draudimą išreiškiančią, formuluotę), pirmiausiai turėtų būti laikomasi teisinio reguliavimo nuoseklumo, t. y. atitinkami ribojimai dėl statybų naudingųjų iškasenų telkinių plotuose turėtų būti formuluojami įvertinant jau esamą teisinį reguliavimą – Specialiųjų sąlygų 101.1 p. nuostatas. Jeigu tam tikra apimtimi draudimų pobūdis keistųsi didesnių ribojimų naudai, būtina įvertinti šiuos aspektus: papildomą lėšų poreikį kompensuojant nuostolius žemės savininkams dėl naujų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų nustatymo (žr. Žemės įstatymo 22 str. 14 d.) bei tai, kad, išskyrus Žemės įstatymo 45 str. 1 d. numatytus atvejus, turėtų būti gaunamas žemės savininko sutikimas. Jeigu įstatymo projektu Nr. XIIP-4224, lyginant su Specialiųjų sąlygų 101.1 p., tam tikra apimtimi draudimų pobūdis keistųsi mažesnių ribojimų naudai, galimos žemės savininkų papildomos išlaidos (žr., Žemės įstatymo 22 str. 8 d., Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, patvirtintų Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“, 541.2 p. nuostatas dėl pareigos apmokėti išlaidas nustatymo asmeniui, suinteresuotam panaikinti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas). Atkreiptinas dėmesys ir į Žemės įstatymo 22 str. 12 d. imperatyvią nuostatą, kad nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos konkrečiam žemės sklypui taikomos nuo jų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome: pirma, Projekte siūlyti Seimui atsisakyti nuostatų dėl įstatymo projekte Nr. XIIP-4224 nurodytos sutarties sudarymo, antra, Projekte siūlyti tobulinti įstatymo projekte Nr. XIIP-4224 nustatomų draudimų formuluotes, atsižvelgiant taip pat ir į anksčiau minėtą teisinio reguliavimo nuoseklumo poreikį</p> | <p>Neatsižvelgta</p> <p>Žemės gelmių įstatymo 20 str. 3 d. nustatyta imperatyvi norma, kad nenaudojami žemės gelmių ištekliai turi būti apsaugoti nuo veiksmų, bloginančių jų kokybę, gavybos sąlygas, nuo teritorijos užstatymo ar kitų veiksmų, trukdančių žemės išteklius naudoti ateityje. Ši įstatymo norma įtvirtino draudimą statyti bet kokius statinius. Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (toliau – specialiosios sąlygos) XXIII sk. „Naudingųjų iškasenų telkiniai“ nustato veiklos ribojimus išžvalgytuose naudingųjų iškasenų telkiniuose, kurių ištekliai patvirtinti, ir prie jų esančiuose perspektyviuose naudingųjų iškasenų plotuose žemės savininkui, naudotojui draudžiama – statyti gyvenamuosius namus, gamybinius statinius, įrenginius; kasti naudingąsias iškasenas, išskyrus kasamas savo reikmėms. Pagal Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų nuostatas tam tikrų statinių statyba nenaudojamų naudingųjų iškasenų telkiniuose būtų galima, tačiau pagal Žemės gelmių įstatymo 20 str. 3 d. neleistina.</p> <p>Nuostatos dėl žemės gelmių telkinių apsaugos nuo užstatymo įtvirtintos Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2015-04-16 nutarimu Nr. XII-1626 „Dėl Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“, 13 p. Atsižvelgdami į tai, manome, kad tarp įstatymo ir Vyriausybės nutarimo normų yra kolizija. Vyriausybės nutarimu išplečiama įstatymo norma.</p> |

|   |   |   |   |
|---|---|---|---|
|   |   |   | <p>Draudimas statyti ant naudingųjų išteklių telkinių galioja nuo 1995 m. Priėmus įstatymą, asmenys nepatirtų finansinių išlaidų dėl specialųjų sąlygų nustatymo ar jų panaikimo. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos „naudingųjų išteklių telkinys“ nebūtų naikinamos, keičiamas specialiąją žemės ir miško naudojimo sąlyga nustatomo ribojimo turinys, t.y. leistinos veikos.</p> <p>Išimčių dėl tam tikrų statinių statybos įtvirtinimas Žemės gelmių įstatyme atitiktų sisteminio nuoseklaus reglamentavimo principą, o priėmus įstatymą turės būti keičiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“.</p> <p>Dėl sutarties sudarymo</p> <p>Sutarčių institutas viešojoje teisėje yra taikomas. Teritorijų planavimo įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimo sutarties institutas.</p> <p>Statybos įstatymo 23 straipsnyje nustatyti statybą leidžiančio dokumento privalomumo atvejai. Siūlomo projekto formuluotė gali apimti atvejus, kai statybai vykdyti pagal Statybos įstatymą neprivalomas statybą leidžiantis dokumentas, todėl negalės būti taikomas savavališkos statybos institutas. Sutartis tarp statytojo ir Vyriausybės įgalios institucijos būtų įrankis, kuris leistų teismine tvarka ginti išimtinę valstybės teisę į žemės gelmes (Konstitucijos 47 str.), jeigu savininkas (statytojas) vengtų nugriauti statinius, tokiu būdu pažeisdamas esmines sutarties sąlygas.</p> |
| 2 | LRV Kanceliarijos Teisės departamentas<br>2016-06-13<br>Nr. NV-1906 | Siekiant teisės aktų aiškumo, vengiant skirtingų interpretavimų, siūlytume vartojamas sąvokas aptarti pačiame Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatyme. Taip pat diskutuotina ar turėtų būti leidžiama statyti sodo namą. Atsižvelgiant į tai, Projekto 1 p. redaguotinas iš esmės kartu atsisakant nuostatų, kurios galėtų būti Projekto teikime – pavyzdžiui, 1 p. pirma pastraipa. | Atsižvelgta iš dalies   |
| 3 |   | Projekto 2 p. dėstomas siūlymas (2 pastraipa) turėtų būti tikslinamas – kieno lėšomis, apibūdinant valdytoją, terminus derinti su Lietuvos Respublikos  | Atsižvelgta iš dalies<br>Teikti Vyriausybės nutarimo projektą nėra teisinio pagrindo.   |

|  |  |   |
|--|--|---|
|  | <p>statybos įstatymo 3 str. 2 d. 1 p. Trečiosios pastraipos, kuria iš esmės pateikiami argumentai dėl Teisingumo ministerijos pastabos, nurodytos Projekto derinimo pažymoje, siūlome atsisakyti. Šiame kontekste siūlome papildomai įvertinti minėtą Teisingumo ministerijos pastabą bei siūlymą. Pasisakant dėl Projekto derinimo pažymoje pateiktų argumentų, atkreipiame dėmesį, kad tuo atveju, jeigu yra įstatymo ir Vyriausybės nutarimo kolizija, turi būti pateiktas atitinkamo Vyriausybės nutarimo projektas.</p> | <p>Priėmus įstatymą turės būti keičiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 343 „Dėl Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“.</p> |
|--|--|---|

  
 Aplinkosaugos ministras  
 R. Kęstutis Trečiūnas  
 2016-06-15

  
 Aplinkosaugos ministras  
 L. Juozas Anušis  
 2016.06.14

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

Dėl Žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4224 (TAP-8873)(16-6277(3))

**Pranešėjas:** Aplinkos ministras K. Trečiokas

**Dalyvauja:** Aplinkos ministerijos Žemės gelmių skyriaus vedėja Toma Leonova

**Klausimo kuratorius:** V.Pavardė, parašas

Posėdžių rengimo skyriaus  
patarėja  
G. Dovydenienė

*[Signature]* 2016.06.13

|  |   |
|--|---|
| <p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p><u>2016-06-14</u></p> <p>(data)</p>     | <p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p>1. Pasiūlyti AM įvesti TM ir TD pastabas.</p> <p>2. Patikslinti projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje.</p> |
| <p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p> | <p>Papildoma informacija</p>  |